

הטוב טחון בק לצופים.

אמונה

לא פשטים
ולא מצטרפים

בס"ד

מפתחז הלכ מתוך אמונה לפרשת "ניצבים" / מירב מוגני

בפרשתנו אוסף משה רבנו את עם ישראל למעמד של כריתת ברית בינם לבין ה'. במעמד הוא מסביר לעם את גודל האחריות וההשלכות של שמירת הברית או אי שמירתה.

משה אומר לבני ישראל את הדברים הבאים:

"כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלאה היא ממך ולא רחקה הוא.

לא בשמים הוא לאמר: מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה?

ולא מעבר לים הוא לאמר: מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה?

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשתו" (ל, י"א-י"ד)

• מה זאת אומרת ה"מצווה הזאת"? לאיזה מצווה הכוונה?

על כך נחלקו הפרשנים:

רמב"ן:
אבל "המצווה הזאת" על התשובה הנזכרת כי "והשבות אל לבבך" (בפסוק א'), "ושבת עד ה' אלהיך" (בפסוק ב') מצוה שיצווה אותנו לעשות כן.

רש"י:
לא בשמיים היא: שאילו הייתה בשמים היית צריך לעלות אחריה וללומדה.
כי קרוב אליך: התורה נתנה לכם בכתב ובעל פה.

השלימו. העזרו בתרמילון:

לפי רש"י הכוונה למצוות _____ . לפי הרמב"ן הכוונה למצוות _____

הרמב"ן מסביר שהפסוקים הללו הם המשך ישיר לפסוקים העוסקים בנושא התשובה:

"והשבות אל _____ " (פסוק א') "ושבת עד _____ " (פסוק ב')

תרמילון: התשובה / לבבך / לימוד תורה / ה' אלוך

2.

• מדוע לפי כל אחד מהמפרשים עלול האדם לחשוב שהמצווה רחוקה ממנו ולא ניתנת להשגה? (היעזרו במידע שבצידי הדף)

• היכן נמצאת המצווה ואיך מקיימים אותה?

3. על מצוות התשובה שבפרשתנו סיפר ר' שמחה בונם מפשיסחה

משל:

הידעת?

התורה היא המחשבה של ה'. חז"ל מלמדים שהתורה היא התוכנית שלפיה ברא ה' את העולם. למה הכוונה? כמו שתוכנית אדריכלית מלמדות על הרצונות והמטרות של בונה הבית כך התורה היא המטרה של העולם.

אדם יכול לפחד ולחשוב: איך אצליח ללמוד את התורה הקדושה והשמימית? אומרת התורה: זה לא בשמים, "כי קרוב אליך הדבר מאוד"

הטוב טמון בק לזולט.

אמונה

לא פשנים
ולא מצרכ לים

רבי אייזיק בן יעקיל מקראקא היה עני מופלג. במשך שנים רבות חי עם בני משפחתו בדוחק ותחת מצוקה נוראה. בביתו ידעו תמיד רעב ומחסור. על אף כל הסבל הזה, בטח אייזיק בקב"ה בכל לבבו, והאמין כי יום יבוא ויחלצו ה' מן המיצר...

באחד הלילות חלם ר' אייזיק חלום שבו ציוו עליו לנסוע מקראקא עיר מגוריו לפראג. וכך נאמר לו: "שם בפראג, מתחת לגשר המוביל לארמון המלך, טמון אוצר. אם תחפור שם, תתעשר עושר רב מאוד!!!" בתחילה לא התייחס ר' אייזיק לחלום ברצינות, שהרי כבר לימדונו חז"ל: "חלומות שווא ידברו", אך לאחר שהחלום חזר פעם שניה ושלישית, הבין כי יש דברים בגו וכבר השכם בבוקר קם ר' אייזיק ויצא לכיוון העיר פראג.

הדרך הייתה ארוכה וכשהגיע פנה מיד אל הגשר המוליך אל ארמון המלך. שם, על הגשר, היו שומרי המלך עומדים כל היום וכל הלילה, דרוכים וקשובים לכל המתרחש. לכן פחד ר' אייזיק לחפור שם. כמובן שהוא לא התיימש ובכל בוקר נעמד והביט במתרחש עד הערב.

דמותו של היהודי הבא מידי יום אל הגשר המוביל לארמון עוררה את חשדנותם של שומרי-המלך, ולכן פנה אליו ראש המשמר ושאל: "מה אתה מחפש כאן יהודי?" הבין ר' אייזיק שלא ניתן לחמוק משאלותיו של ראש המשמר, ועל כן החליט לספר לו את סיבת בואו לפראג.

לאחר שהאזין ראש המשמר לחלומו של אייזיק פרץ בצחוק אדיר. "חה... חה... דרך כל כך ארוכה עשית בשביל חלום טיפשי?! הלא תדע כי אין להאמין בחלומות?!"

המשיך השוטר ואמר: "אילו הייתי מאמין כמוך, הייתי בעצמי נוסע לקראקא, עירך, כי חלמתי גם אני חלום שבקראקא מתגורר יהודי ושמו אייזיק בן יעקיל, ובביתו של האיש הזה, מתחת לתנור טמון לו אוצר... האם לדעתך אסע לי לקראקא להרוס את התנור כדי לחפש אוצר?!"

מיד אורו עיניו של ר' אייזיק והבין לשם מה הגיע עד לכאן... הוא שב מיד לביתו אשר בקראקא, החל לחפור תחת התנור ובאמת מצא אוצר גדול...

• מהו הנמשל?

4. לפניכם בית מתוך השיר "אבא" של אביתר בנאי:

אבא, אני רוצה לחזור אליי
למצוא אותך שם איתי
במקור שלי אני טוב גמור, אבא
ושם אני מאמין בעצמי

• כמו בתפילה, פונה המחבר אל ה' ומבקש _____

• למה מתכוון המחבר באומרו: "במקור שלי אני טוב גמור"? _____

הטוב טחון בק לצופים.

אמונה

לא בשמים
ולא מצבר לים

- כיצד השיר מבטא את הפסוק: "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו?"

זכרו תמיד שבמקור שלכם אתם טובים גמורים ויש בכם נשמה אלוקית זכה וטהורה שלא נפגמת לעולם. כל מה שנותר הוא להיזכר בנשמה, לחזור אליה ולתת לה להאיר. תאמינו שזה 'לא בשמים'.

דבר תורה לשבת פרשת "ניצבים":

בפרשתנו משה אומר לבני ישראל את הדברים הבאים:
"כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלאה היא מקרה ולא רחקה הוא.
לא בשמים הוא לאמר: מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה?
ולא מעבר לים הוא לאמר: מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה?
כי קרוב אליך הדבר מאד כפיך וכלבךך לעשתו" (ל', י"א-י"ד)

הפרשנים נחלקו מהי "המצווה הזאת" שאליה מתכוונת התורה. רש"י סובר שמדובר במצוות תלמוד תורה שהיא מצווה הכוללת את כל המציאות. התורה ניתנה לנו מן השמיים והיא נרכשת על ידי לימודה בפינו וקבלתה בלבבנו. הרמב"ן סובר שהכוונה למצוות התשובה שהוזכרה בפסוקים הקודמים. מצוות התשובה מצטיירת אצל האדם כמצווה קשה ובלתי אפשרית. הכיצד ניתן למחוק את העבר על ידי פעולות קלות ופשוטות שעושה האדם בפיו (וידוי) ובלבו (חרטה)?

על כך אומרת התורה "קרוב אליך הדבר מאוד". רבי שמחה בונם ממשיל את מצוות התשובה לאדם שמחפש אותה הרחק כשהיא נמצאת בעצם מתחת לתנורו. בכל אחד מאתנו שוכנת נשמה טובה וטהורה. על ידי התשובה אנו שבים למקור הטוב שבנו ומאפשרים לנשמה להאיר. זכרו, זה לא בשמים.

חידות וחידודים / מוריה שטרן, צוות כתיבה חמ"ד יסודי

מצווה בפרשה – הקהל

יש מצוות עשה מהתורה להקהיל (לכנס) את כל עם ישראל העולים לרגל במוצאי חג הסוכות שחל סמוך לסיום שנת שמיטה ולקרוא בתורה בפניהם. מטרת המצווה היא לזרז את העם במצוות ולחזק בליבם את הכרת התורה ולהגביר את החשק לקיים אותה. בהגיע זמן מצוות הקהל היו הכהנים וכל העם, אנשים נשים וטף, נקהלים בבית המקדש, שם נבנתה בעזרת הנשים בימת עץ גדולה שעליה ישב המלך, וקרא לפניהם פרשיות נבחרות מספר דברים.

הטוב טחון בק פאפא.

אמונה

פא פאפא
ווא אפא פאפא

מה נכון? כתבו נכון או לא נכון לגבי המשפטים הבאים:

- א. מצוות הקהל חלה במוצאי חג הסוכות של שנת השמיטה – נכון / לא נכון
- ב. הקב"ה כרת ברית עם מי שנכח במעמד אך גם עם מי שלא נכח בן – נכון / לא נכון
- ג. הקב"ה יעשה לנו "ברית מילה" ללב – נכון / לא נכון

מידה בפרשה – חינוך תינוקות

חינוך הוא בסיס לכל דבר טוב: משפחה, לימודים וגם עם. גיל החינוך המקובל הוא בשנות ילדותו של האדם. הקליטה שלו רבה וחשוב שיימצא בסביבה חיובית. הוריו מחנכים אותו להרגלים נכונים, לכל מה שדרוש לו כילד וכנער. החינוך ככלל טוב סביב צרכיו הקיומיים של הילד, ועם הגיל, גם בהקניית כלים לתקשורת בסיסית עם הסביבה. פרשת "וילך" מלמדת אותנו שיכולתו הרוחנית של תינוק היא גדולה. הוא מסוגל להיות מושפע מאווירה רוחנית, עוד לפני שיידע לדבר. במעמד "הקהל", בו מתכנס כל העם לשמוע דברים חשובים מהמלך, חייבים להביא גם את התינוקות, כי קיימת השפעה רוחנית כללית של עצם המעמד עליהם, השפעה חיובית שתמצא בעתיד ביטויים מעשיים אצל אותו תינוק.

מה חסר? השלימו מילים במקומות החסרים.

- א. "וַיֵּשֶׁב ה' אֱלֹהֵיךָ אֵת _____ וְרַחֲמֶיךָ; וַיֵּשֶׁב _____ מִכָּל הָעַמִּים, אֲשֶׁר _____ ה' אֱלֹהֵיךָ, שְׁמָה. אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ _____ מִשֵּׁם יִקְבְּצֶךָ ה' אֱלֹהֵיךָ וּמִשֵּׁם _____ . וְהִבִּיאָךְ ה' אֱלֹהֵיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ _____ ; וְהִיטֵבְךָ וְהִרְבֶּךָ, מֵאֲבֹתֶיךָ. וַיִּמַּל ה' אֱלֹהֵיךָ אֵת _____ וְאֵת לִבִּב זֶרְעֶךָ: לֹא־הָבָה אֵת ה' אֱלֹהֵיךָ _____ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ" (ל', ג'ו')
- ב. "הַעֲדֵתִי בְכֶם הַיּוֹם אֵת _____ וְאֵת הָאָרֶץ, _____ וְהַמֵּנֹת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ, הַבְּרָכָה _____ ; וּבְחַרְתָּ בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחֲיֶה אֶתְּךָ וְזֶרְעֶךָ _____ אֵת ה' אֱלֹהֵיךָ לְשִׁמְעַ בְּקִלּוֹ וּלְדַבְּרָהּ בּוֹ: כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֶרֶץ יְמִיךָ" (ל', י"ט-כ')

בלשון הפרשה – כתבו את המשפטים הבאים בלשון הפרשה

- א. המצווה שה' ציווה אותנו לא רחוקה. היא לא בשמיים ולא מעבר לים, אלא קרובה אלינו, אנחנו מסוגלים לעשות אותה (ל', י"א-י"ד)

- ב. בן אדם יודע את מה שגלוי, הקב"ה יודע גם את מה שסמוי מן העין... (כ"ט, כ"ח)

הטוב טחון בק לצולפת.

אמונה

לא בשמים
ולא מצמר לית

שאלת אתגר מתוך הפרשה (ניצבים):

1. אלו שני מקצועות עתיקים מופיעים בפרשה זו?
2. באיזה הקשר מוזכר בפרשה זו מלח? באילו 3 מקומות נוספים בתורה מוזכר מלח?
3. מהן ארבע הערים שמזכרות בפסוק אחד בפרשתנו, וכן בפסוק אחד בחומש בראשית?
4. מיהם שלושת האנשים שמזכרים יחד בפסוק אחד בפרשה זו – בשני מקרים שונים?
5. באיזה הקשר מוזכר בפרשה זו שורש?
6. לאיזה פריט בפרשה זו מתייחסים גם בזכר וגם בנקבה.

מה הקשר?

מתחו קו בין שתי מילים
הקשורות אחת לשנייה

חוטב עצים	אשר יבחר
במקום	אלה
זקניכם	קללה
ברית ה'	שוטריכם
ברכה	שואב מים

תשובות:

1. המקצועות חוטב עצים ושואב מים מופיעים בדברים כ"ט י.
2. משה אומר שכשדורות העתיד יראו בחורבן הארץ, הם יראו "גפרית ומלח שרפה כל ארצה" (דברים כ"ט, י"ב). מלח מוזכר בתורה גם:
  - א. בפרשת וירא כשאשת לוט פונה לראות בחורבן סדום והופכת לנציב מלח (בראשית י"ט, כ"ו).
  - ב. בפרשת ויקרא אנחנו מצווים להוסיף מלח לכל קרבן (ויקרא ב', י"ג).
  - ג. בפרשת במדבר, ברית העולם עם הכהנים מכונה "ברית מלח" (במדבר י"ח, י"ט).
3. סדום, עמורה, אדמה וצבויים מוזכרות כולן בפסוק אחד בפרשה זו (דברים כ"ט, י"ב). ומזכרות יחד פעמיים נוספות בפסוקים בפרשת לך לך (בראשית י"ד, ב', ח').
4. אברהם, יצחק ויעקב מוזכרים יחד בדברים כ"ט, י"ב ובדברים ל', כ'.
5. משה משווה את מי שחושב לעבוד אלוהים אחרים ל"שורש פורה ראש ולענה" (דברים כ"ט, י"ז).
6. ספר תורה מוזכר בגוף נקבה (דברים כ"ח, ס"א) ובגוף זכר (דברים כ"ט, כ'). להסבר, ראו רש"י בדברים כ"ט, כ'.